Przedpłata
wraz
z przesełką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie

ZWIĄZEK.

REDAKCYA
i
Administracya
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 2. Dnia 22. Stycznia 1888. XV. rocznik.

Lustracye Towarzystw

przeprowadzone w listopadzie i grudniu 1887.

Towarzystwo Wzajemnego kredytu w Bieczu.

Majątek Towarzystwa z dnia 22. listopada 1887.:

Stan bierny:

Udziały	8.863 zł.	54	ct.
Fundusz rezerwowy	507 „	31	„
Wkładki oszczędności	27.166 „	83	„
Długi Towarzystwa	8.271 „	—	„
Odsetki	2.126 „	88	„
Zysk z r. 1886.	22 „	62	„
Conto pro diversi	246 „	59	„
razem	47.204 zł.	77	ct.

Stan czynny:

Pożyczki	41.461 zł.	59	ct.
Koszta administracyi	1.032 „	06	„
Lokacye	13 „	23	„
Bank krajowy	868 „	31	„
Koszta procesowe	106 „	34	„
Koszta założenia	520 „	08	„
Zaliczki na płace	187 „	—	„
Kasa	3.016 „	16	„
razem	47.204 zł.	77	ct.

Członków liczy Towarzystwo 421.

Udziały wpływają należycie, a ściągane bywają w wysokości 10% przy wypłacie pierwszéj pożyczki, a 5% przy pożyczkach następnych, aż do subskrybowanéj wysokości. Udziały powyżéj 500 zł. posiada 2 członków.

Dywidendę za rok 1886. wypłacono w wysokości 5%.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego po 1 zł i 10% czystego zysku, jest on stosunkowo jeszcze za mały, a wzrasta zwolna i wynosi obecnie 5·7% udziałów, tudzież 1·07% kapitału obrotowego. Fundusz ten należałoby co rychléj wzmocnić przedewszystkiem przez oprocentowanie go i podniesieniem wpisowego.

Wkładki oszczędności w sumie 27.166 zł. 83 ct., składają się z 113 pozycyi, między któremi 12 z kwotą 3.010 zł. 34 ct. pochodzi od instytucyi publicznych. Wkładka najwyższa wynosi 1.425 zł. Powyżéj 1.000 zł. posiada Towarzystwo 7 pozycyi.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi 6%. Oprocentowanie rozpoczyna się od następnego 1go lub 15go dnia w miesiącu, w którym wkładkę wniesiono.

Ten sposób oprocentowania wkładek, praktykowany dawniéj w prowincyonalnych kasach oszczędności, już po większéj części zaniechano, a przeważna część instytucyi publicznych, a mianowicie Towarzystwa zaliczkowe, oprocentowują wkładki począwszy od dnia następnego po wniesieniu onych.

Długi Towarzystwa w kwocie 8.271 zł. pochodzą od:

Banku krajowego na wekslu 5%	1.911	zł.
Banku krajowego (lombard efektów) 5%	525	„
Gal. kasy oszczęd. na wekslu 5%	3.355	„
Kasy oszczędności Kraków na wekslu 6%	1.080	„
Tow. wzaj. ubezpieczeń na skrypt 5%	1.400	„
razem	8.271	zł.

Ewidencya weksli reeskontowanych jest dokładną, a z zobowiązań swoich Towarzystwo wywiązuje się punktualnie.

Towarzystwo pobiera od pożyczek udzielanych członkom odsetki w wysokości 8% i prowizyą zwłoki 4%; nadto jako zwrot kosztów administracyi, przy pożyczkach wekslowych 1/2%, a przy pożyczkach na skrypta 1%. Od tych ostatnich pożyczek procent ściągany bywa z góry całorocznie z uwzględnieniem amortyzacyi.

Odsetki zaległe wstawione do bilansu za rok 1886. wynosiły 129 zł. 03 ct., czyli 0·41% kapitału wypożyczonego.

Pożyczki w sumie 41.461 zł. 59 ct., składają się z 250 pozycyi w kwotach od 10—2.000 zł., spłacalnych w kwartalnych ratach w ciągu $2\frac{1}{2}$ lat. W zasadzie udziela Towarzystwo pożyczki tylko do 500 zł., — udzielenie pożyczki wyższej należy już do kompetencyi Rady nadzorczéj. Obecnie udzielone są tylko 2 większe pożyczki, a mianowicie jedna na 1.000 zł., a jedna na 2.000 zł.

Spłata pożyczek odbywa się prawidłowo; zaległości z roku 1885. jest mało, a ogółem zaległości wynosiły 2 585 zł. 05 ct., na stan pożyczek 29.364 zł. 56 ct., czyli 8·8%. Zaskarżonych pozycyi jest 21 ze sumą 2 351 zł. 54 ct., wszystkie pewne i ściągalne. Pożyczki ogółem rozdawane bywają w kwotach nie wielkich i są dostatecznie zabezpieczone.

Koszta administracyi wynosiły w roku 1886. kwotę 1.502 zł. 87 ct., czyli 4·12% kapitału obrotowego, są tedy w stosunku do tegoż za wysokie, atoli zwroty w kosztach administracyi z pobieranego 1% i $\frac{1}{2}$%, tudzież prowizya z interesów czynionych w zastępstwie Banku krajowego, łagodzą stosunek ten znacznie.

Towarzystwo wzajemnego kredytu zamierza założyć w Bieczu odrębne Towarzystwo „Ochrony własności ziemskiéj".

Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna Pomoc" w Krynicy.

Majątek Towarzystwa z dnia 25. listopada 1887.:

Stan bierny:

Udziały	10.748 zł.	83 ct.
Fundusz rezerwowy	210 „	53 „
Wkładki oszczędności	26.965 „	57 „
Długi Towarzystwa	2.500 „	— „
Odsetki	3 206 „	74 „
razem	43.631 zł.	67 ct.

Stan bierny:

Pożyczki	40.385 zł.	89 ct.
Koszta administracyi	892 „	64 „
Rachunek różnych	439 „	08 „
Koszta egzekucyjne	147 „	13 „
Inwentarz	245 „	48 „
Gotówka	1.521 „	45 „
razem	43.631 zł.	67 ct.

Członków liczy Towarzystwo 463.

Udziały ściągane bywają w wysokości 10% udzielanych pożyczek, atoli wielu członków posiada drobne udziały w kwotach od 50 ct. do 3 zł. i nieuzupełnia takowych dalej z powodu, że w dawnych latach żądano, by każdy poręczyciel był członkiem Towarzystwa; biorący pożyczkę musiał tedy za swoich ręczycieli wpłacać wpisowe i pewną kwotę na udział. Udziały takie już później nie wzrastały. Praktykę tę niewłaściwą obecnie zaniechano, a tych pseudo-członków po spłaceniu poręczonéj przez nich pożyczki wypisuje się z Towarzystwa.

Również zaniechać należy zwrotu udziałów w drodze kompenzaty resztą pożyczek, a udziały zwracać tylko po należytem poprzedniem wypowiedzeniu takowych i po zamknięciu rachunków za rok, w którym wystąpienie zgłoszono, jak niemniéj po przyjęciu przedłożonego zamknięcia rachunków przez Ogólne Zgromadzenie

Ponieważ niektórzy członkowie posiadają wyższe udziały, a między niemi 2 po 1.000 zł., zaś wszystkie deklaracye tylko na 100 zł. opiewają, należy takowe uzupełnić do wysokości udziałów rzeczywiście wpłaconych.

Gdy straty poniesione przez Towarzystwo przed dwoma laty w zupełności już są pokryte, przeto rok ubiegły wykazał zyski, z których udzielono członkom po 5% dywidendy.

Dawniejszy fundusz rezerwowy dość znaczny, zabsorbowany został na pokrycie strat poniesionych wskutek defraudacyi. Nowo utworzony fundusz wynosi obecnie 210 zł. 53 ct., czyli 1·9% udziałów i 0·4% kapitału obrotowego.

Wpisowe na fundusz rezerwowy pobierane bywa niewłaściwie w stosunku do wysokości żądanéj pożyczki, tudzież w stosunku do ilości subskrybowanych udziałów a mianowicie: od pożyczek do wysokości 150 zł. pobiera Towarzystwo wpisowe 1 zł., do 300 zł. pożyczki 2 zł., a ponad 300 zł. 3 zł. wpisowego; zaś od każdych 100 zł. wpłaconego udziału, 1 zł. na fundusz rezerwowy. Wpisowe na fundusz rezerwowy, który jest własnością ogółu członków Towarzystwa, a w razie likwidacyi według głów dzielony być musi, należałoby uregulować do jednakowéj wysokości i ze względu na zmniejszony obecnie ten fundusz, w kwocie nie za niskiéj od wszystkich nowo przystępujących członków ściągać.

Wkładki oszczędności w kwocie 26.965 zł. 57 ct., składają się z 84 pozycyi, między któremi 14 pochodzi od instytucyi publicznych. Najwyższa wkładka wynosi 3.380 zł. 26 ct. Wkładek powyżej 1.000 zł. było od 9 stron.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi 6%.

Długi Towarzystwa w kwocie 2.500 zł. na weksle (5%) pochodzą od Gal. kasy oszczędności.

Od pożyczek członkom udzielanych pobiera Towarzystwo odsetki w wysokości 9% z góry do następnéj raty, a ponieważ pożyczki udzielane bywają przeważnie na raty roczne, tedy całorocznie z góry. Nadto pobiera Towarzystwo na koszta administracyi [illegible] a w razie zwłoki 4% prowizyi.

Odsetki zaległe wstawione do bilansu za rok 1886. wynosiły 409 zł. 60 ct., czyli 1% kapitału wypożyczonego.

Pożyczki w kwocie 40 385 zł. 87 ct., składają się z 232 pozycyi w kwotach od 50 do 3.000 zł., udzielonych przeważnie na akta notaryalne, zaś w małej tylko części na weksle, do spłaty w ratach przeważnie rocznych w ciągu trzech lat.

Akta notaryalne nie są dość dokładne pod względem treści, należałoby je co rychlej zmienić.

Znaczną część aktów zastępują tylko promesy pożyczkowe z potwierdzeniem notaryusza, że akt zeznany został. O brakujące akta notaryalne (w dość znacznej ilości) należy się postarać, na każdy zaś sposób dopóki to nie nastąpi, promesy zastępujące na razie brakujące akta notaryalne, jako dokumenta przechowywać w kasie. Również i akta oddane do zaskarzenia zastąpić powinne certyfikaty wystawione od syndyka.

Udzielanie pożyczek w kwotach ponad 200 zł. należy do kompetencyi Rady nadzorczej.

Spłata pożyczek odbywa się zwolna, a pożyczki przy spłacie $^1/_4$ części kapitału, częstokroć zaś nawet tylko za opłatą odsetek, bywają w całości prolongowane.

Ponieważ nadto Towarzystwo udziela pożyczki w kwotach stosunkowo dość wysokich, przeto znaczna część kapitału jest unieruchomioną, a wskutek tego dla braku funduszów Towarzystwo pożyczki udzielać i nowych członków przyjmować nie może, co jest powodem stagnacyi.

Przy łatwości z jaką pożyczki w znacznej części lub też w całości prolongowane bywają, zaległości są małe i wynoszą tylko 6 781 zł. na stan pożyczek 40.972 zł. 55 ct., czyli 16%.

Zaskarzonych pozycyi jest 9 ze sumą 2.485 zł., z czego przeważnie wszystko dostatecznie zabezpieczone.

Ewidencyę spraw egzekucyjnych prowadzi buchalter, dotychczas tylko pod względem kosztów egzekucyjnych.

Należałoby ewidencyę utrzymywać w ten sposób, by każdoczesny stan każdej sprawy jasno był uwidoczniony, czego szczególnie Rada nadzorcza i komisya kontrolująca domagać się winne.

Koszta administracyi wynosiły w roku 1886. kwotę 994 zł. 07 ct., są tedy umiarkowane.

Towarzystwo posiada obecnie urzędnika, któremu płaci 700 zł., a od którego wymaga tylko jednogodzinną biurową pracę dzienną. W obec stosunkowo dość dobrej płacy, Dyrekcya od urzędnika wymagać by mogła więcej poświęcania czasu sprawom Towarzystwa, na czem by Towarzystwo zyskało, a w takim razie akta, korespondencya i registratura mogłyby lepiej być uporządkowane i uregulowane.

Dyrekcya nie pobiera żadnej płacy.

Towarzystwo ogółem używa opinii dobrej, cieszy się zaufaniem publiczności i mogłoby się przy większych zasobach pieniężnych znacznie rozwinąć. Straty poniesione przed 2 laty pokryte zostały w zupełności, w części funduszem rezerwowym, w części zaś dobrowolnemi wkładkami członków Dyrekcyi, którzy nadto pracując bezinteresownie, wielką zjednali sobie zasługę i uznanie w obec uporządkowania interesów i dalszego rozwoju Towarzystwa.

Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie.

Majątek Towarzystwa z dnia 28. listopada 1887.:

Stan bierny:

Udziały	34.211 zł.	34	ct.
Fundusz rezerwowy	10.273 „	86 $^1/_2$	„
Wkładki oszczędności	69.441 „	64 $^1/_2$	„
Długi Towarzystwa	36 869 „	—	„
Odsetki	7 836 „	04 $^1/_2$	„
Rezerwa strat	817 „	20	„
Zysk z r. 1886.	54 „	14	„
razem	159 503 zł.	23 $^1/_2$	ct.

Stan czynny:

Pożyczki na skrypta	47.713 zł.	79	ct.
„ na weksle	101.768 „	11	„
Koszta administracyi	3.767 „	88	„
Zaliczki procesowe	1.262 „	85	„
Udział w Tow. handlu skór	100 „	—	„
Lokacye	2.082 „	—	„
Bank krajowy	41 „	04 $^1/_2$	„
Gotówka	2.767 „	55	„
razem	159.503 zł.	23 $^1/_2$	ct.

Członków liczy Towarzystwo 1.111.

Udziały subskrybowane ściągane bywają naraz, a co najmniej w wysokości 20 zł., poczem resztę uzupełniają członkowie ratami. Pojedyńcze udziały są ogółem niewysokie, a najwyższe udziały powyżej 100—147 zł. posiada tylko 7 członków.

Sądzimy, że starszych członków po wpłaceniu pojedyńczego udziału, nakłaniać by można do subskrybcyi dalszych udziałów, na czem Towarzystwo wieleby zyskało, bo fundusze własne Towarzystwa znacznieby się zwiększyły, a przez co dałaby się stopa procentowa od pożyczek udzielanych członkom obniżyć, co szczególnie w Towarzystwie zaliczkowem w Tarnowie, mającem do zwalczenia konkurencyę licznych instytucyi finansowych, na dalszy pomyślny rozwój Towarzystwa (jednego z najstarszych między Towarzystwami w Galicyi) niepospolicie wpłynąćby musiało.

Dywidendę za rok 1886. wypłaciło Towarzystwo w wysokości 6%.

Fundusz rezerwowy, który powstaje z wpisowego 2 zł. i pewnej niestałej części czystego zysku, wynosi obecnie 30% udziałów i 6·43% kapitału obrotowego, a ulokowany jest z kwotą 2.000 zł. w 4 $^1/_2$ % listach zastawnych Banku krajowego, reszta zaś w obrocie kasowym.

Nadto posiada Towarzystwo osobną rezerwę strat w kwocie 817 zł. 20 ct., również w obrocie kasowym.

Wkładki oszczędności w kwocie 69.441 zł. $64\frac{1}{2}$ ct., pochodzą od 149 stron, między któremi 27 od instytucyi publicznych. Wkładek powyżéj 2.000 zł. posiada Towarzystwo 9, pomiędzy któremi najwyższa z kwotą 6.000 zł.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi 5%, atoli odsetki niepodjęte bywają tylko całorocznie z końcem roku kapitalizowane. Największa ilość wkładek, bo 47 pochodzą od umysłowo pracujących, jak urzędników, księży, i t. d., przeważna zaś część tychże jest własnością księży.

Długi Towarzystwa pochodzą od:

Banku austro-węg. na weksle $4\frac{1}{2}$%	.	11.195 zł.
Banku krajowego na weksle 5%	.	13.454 „
Gal. kasy oszczęd. na weksle 5% .	.	11.030 „
Kasy oszczęd. w Tarnowie $6\frac{1}{2}$%	.	1.190 „
razem	.	36.869 zł.

Ewidencya i kontrola weksli reeskontowanych jest bardzo dokładna, prowadzona w protokole weksli, a nadto w osobnych wykazach dla każdéj instytucyi szczegółowo sporządzonych.

Od pożyczek udzielanych członkom pobiera Towarzystwo odsetki w dwojakiéj wysokości, mianowicie od weksli ponad 100 zł. $7\frac{1}{2}$%, zaś od weksli w kwotach mniejszych i od pożyczek na akta notaryalne 8%, tudzież prowizyą zwłoki w wysokości 2%.

Odsetki zaległe z końcem roku 1886. wynosiły kwotę 1.514 zł. 22 ct., czyli 1% kapitału obrotowego.

Pożyczki w kwocie 149.481 zł. 90 ct., składają się z 1.018 pozycyi w kwotach od 80—1.000 zł. udzielonych na akta notaryalne, a przeważnie na weksle do spłaty w 10 kwartalnych ratach w ciągu $2\frac{1}{2}$ lat.

Portfel wekslowy jest utrzymywany w zupełnym porządku, weksle dobrze wystawiane, a termina ich płatności bywają ściśle przestrzegane. Akta notaryalne są dobre.

Ingerencyę wykonuje Rada nadzorcza tylko przy pożyczkach ponad 1.000 zł.

Podania pożyczkowe bywają badane przez Dyrekcyę szczegółowo i dokładnie, a pożyczki udzielane ogółem w kwotach niewysokich. Spłata pożyczek szczególnie nowszych t. j. od roku 1885. odbywa się dość regularnie; z dawniejszych zaś pożyczek znaczna część ściągniętą została w roku bieżącym. Inwentarza zaległości do bilansu Dyrekcya nie sporządza, co należałoby na przyszłość zaprowadzić, wykazy takie są bowiem cennym materyałem dla Rady nadzorczéj pod względem łatwego rozpoznania dobroci i jakości aktywów Towarzystwa, tudzież pod względem ocenienia energicznego postępywania Dyrekcyi w ściąganiu pożyczek dawniejszych.

Zaskarżonych pozycyi jest 65 ze sumą 8.621 zł. 60 ct., które z wyjątkiem 3 pozycyi w łącznéj kwocie 420 zł. dostatecznie są zabezpieczone. Pomiędzy zaskarżonymi wekslami z lat dawniejszych znajdują się jeszcze dwie znaczniejsze pozycye na 1.600 zł. i na 2.200 zł., zrealizowanie których pomału postępuje.

Koszta administracyi wynosiły w roku 1886. kwotę 4.034 zł. 08 ct. Ponieważ z kwoty téj tylko 3.480 zł. 52 ct. na rachunek straty przypada, przeto właściwe koszta administracyi wynoszą tylko 2·2% kapitału obrotowego, są zatém umiarkowane.

Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie używa w ogóle opinii dobréj. Biuro dobrze zorganizowane, a cała administracya jest prawidłowo prowadzoną.

Towarzystwo zamierza wprowadzić u siebie w życie osobny dział „Ochrony własności ziemskiéj“, któréj to czynności rokować można wielkiéj doniosłości rezultaty, mogące przysporzyć znaczne korzyści samemu Towarzystwu, a bardziéj jeszcze okolicznéj klasie rolniczej.

Towarzystwo zaliczkowe w Zakliczynie.

Majątek Towarzystwa z dnia 30. listopada 1887.

Stan bierny:

Udziały	7.767	zł.	52	ct.
Fundusz rezerwowy . . .	8	„	63	„
Wkładki oszczędności . . .	6.794	„	99	„
Długi Towarzystwa . . .	17.295	„	—	„
Zysk z r. 1886. . . .	584	„	56	„
razem .	32.450	zł.	70	ct.

Stan czynny:

Pożyczki	25.843	zł.	32	ct.
Koszta administracyi . . .	1.087	„	42	„
Odsetki	767	„	30	„
Zaliczki na kupno realności .	968	„	17	„
Inwentarz	187	„	32	„
Lokacye	1.827	„	18	„
Zaliczki procesowe . . .	791	„	93	„
Gotówka	978	„	06	„
razem .	32.450	zł.	70	ct.

Członków liczy Towarzystwo 397.

Udziały ściągane bywają w wysokości 15% udzielonéj pożyczki, przy wypłacie takowéj. Udziały powyżéj 100 zł. posiada dwóch członków. W roku bieżącym znaczna część udziałów zwróconą została członkom w drodze kompenzaty z resztą pożyczki.

Nieprawidłową tę manipulacyę zaprzestać należy, gdyż osłabić ona może zdolność kredytową Towarzystwa, redukuje bowiem znacznie kapitał obrotowy, a szczególnie fundusze własne Towarzystwa.

Dywidendę za r. 1886. nie udzielono z powodu poniesionych w ubiegłym roku strat.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego po 1 zł., odsetek z obrotu i pewnéj części czystego zysku.

Fundusz ten w roku ubiegłym w całości został zużytkowanym na pokrycie powstałych strat wskutek defraudacyi i wynosi obecnie tylko 8 zł. 63 ct., czyli 0·11% udziałów i 0·02% kapitału obrotowego.

Wpisowe od nowo przystępujących członków należałoby podwyższyć, aby fundusz rezerwowy w krótkim możliwie czasie doprowadzić do pierwotnéj wysokości.

Wkładki oszczędności w kwocie 6.794 zł. 99 ct., pochodzą od 27 stron, między któremi są 3 instytucye. W kwotach powyżéj 500 zł. znajduje się 4 pozycye, z tych najwyższa 1.144 zł. 92 ct.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi 6%.

Długi Towarzystwa składają się z następujących pozycyi:

Banku krajowego na skrypt 5%	100	zł.
Banku krajowego na weksle 6½%	2.600	„
Gal. kasy oszczędności na weksle 5%	5 000	„
Banku „Slavia“ na skrypt 5%	2.400	„
Tow. zal. we Lwowie na weksle 6%	2.135	„
„ „ w Brzesku na weksle 7%	2.180	„
„ „ w Cieszynie na weksle 6½%	1.500	„
Kasy oszcz. w Krakowie na weksle 6%	500	„
Kasy oszcz. w Tarnowie na weksle 6½%	880	„
razem	17 295	zł.

Stan długów, w stosunku do majątku własnego i do kapitału obrotowego, uważamy za wysoki i należałoby starać się takowy zredukować, szczególnie w pozycyach, od których Towarzystwo opłaca wygórowane odsetki.

Odsetki od pożyczek członkom udzielanych pobiera Towarzystwo w wysokości 8%, a nadto w razie zwłoki 7%. Procenta pobierane bywają z góry do następnej (zwykle półrocznéj) raty.

Odsetki zaległe wstawione do bilansu za rok 1886. wynosiły 1.655 zł. 49 ct., czyli 4·7% kapitału obrotowego, są przeto za wysokie i powinne być również zredukowane, bowiem w tej wysokości przedstawiają problematyczną wartość pozycyi stanu czynnego.

Pożyczki w kwocie 25.843 zł. 32 ct., składają się z 363 pozycyi, w kwotach od 70—500 zł. płatnych w ratach, w ciągu 2½ lat, a udzielonych na akta notaryalne, skrypta i weksle.

Pożyczki udzielane bywają na podstawie uchwał Dyrekcyi, zapisywanych do protokołu posiedzeń. Rada nadzorcza przy udzielaniu pożyczki żadnéj nie wykonuje ingerencyi. Nowych pożyczek w roku bieżącym udzielono stosunkowo nie wiele, to też stan takowych obniżył się od roku ubiegłego o sumę 8 695 zł. Natomiast z wielką energią ściąga Dyrekcya dawne zaległości i w tym celu mnóstwo zaskarżeń wniosła do sądu.

Obecnie pozycyi zaskarżonych jest 126 ze sumą 8.628 zł. 43 ct., wszystkie dostatecznie zabezpieczone. Celem ściągnięcia dwóch pożyczek po 500 zł. udzielonych byłemu urzędnikowi Gostkowskiemu, nabyło Towarzystwo tegoż kamienicę za 12.000 zł. w Tarnowie i zapłaciło wadyum przy licytacyi 968 zł. 17 ct. Dyrekcya powinna dołożyć starań, by kamienicę tę odsprzedać jak najrychléj gdyż Towarzystwo nie posiada dostatecznych funduszów, aby zapłacić całą cenę kupna, tudzież koszta przeniesienia oraz nie może z korzyścią administrować realność położoną w obcej miejscowości.

Ewidencya spraw egzekucyjnych jest dokładnie i starannie prowadzona.

Pożyczki ogółem są wszystkie pewne i ściągalne

Koszta administracyi wynosiły w roku 1886. 1.655 zł. 86 ct., czyli 4·7% kapitału obrotowego, są tedy za wysokie i muszą być obniżone, jeżeli Towarzystwo i w tym kierunku nie ma być narażone na dalsze straty.

Wskutek niewłaściwego postępywania przy wyborze i mianowaniu urzędnika, powtórzyły się w roku bieżącym nieporządki manipulacyjne, które jednak nie narażą Towarzystwo na dalszą szkodę, gdyż posiada ono zabezpieczenie na kaucyi dotyczącego urzędnika.

Obecnie, dopóki stosunek Dyrekcyi w zupełności uregulowany nie zostanie, urzędują stale dwaj członkowie Rady nadzorczéj pp.: Stanisław Jagielski i Karol Buckenheim.

Należałoby co rychléj uzupełnić Dyrekcyę wyborem ludzi, którzy z pożytkiem dla Towarzystwa pracować mogą i zechcą.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Pilznie.

Majątek Towarzystwa z dnia 2. grudnia 1887.:

Stan bierny:

Udziały	3.507	zł.	21	ct.
Fundusz rezerwowy	1 667	„	48	„
Wkładki oszczędności	10.073	„	49	„
Długi Towarzystwa	250	„	—	„
Odsetki	1.035	„	52	„
razem	16.533	zł.	70	ct.

Stan czynny:

Pożyczki	15.574	zł.	—	ct.
Koszta administracyi	438	„	26	„
Koszta procesowe	106	„	56	„
Lokacye	200	„	—	„
Kasa	214	„	88	„
razem	16.533	zł.	70	ct.

Członków liczy Towarzystwo 478, których ilość w roku bieżącym zwiększyła się o 54.

Wpłaty na udziały są ogółem drobne, po 50 ct. miesięcznie, atoli dawniejsze udziały są wpłacone w całości. Udziały powyżéj 40 zł. posiada tylko 2 członków.

Towarzystwo popadło w roku ubiegłym w zupełną stagnacyę, gdyż wskutek procesu wytoczonego byłym członkom Dyrekcyi, księgi wszystkie znajdowały się w sądzie i nie można było rozwinąć energiczniejszej akcyi. Ogółem Towarzystwo to chcąc czynność swoją rozszérzyć, czemu odpowiadają w zupełności warunki miejscowe, powinno się usilnie starać o nagromadzenie znaczniejszych funduszów własnych, które obecnie są jeszcze zbyt niskie, bo wynoszą w udziałach 3.507 zł. 21 ct., a w funduszu rezerwowym 1.667 zł. 48 ct., czyli łącznie 5.174 zł. 69 ct.

Fundusz rezerwowy wynosi 47·5% udziałów i 10% kapitału obrotowego, a ulokowany jest z kwotą 200 zł. na książeczce kasy oszczędności w Tarnowie, reszta zaś w obrocie kasowym.

Wkładki oszczędności w kwocie 10.073 zł. 49 ct., składają się z 57 pozycyi, między któremi 13 od instytucyi publicznych. Wkładki lokowane przeważnie w drobnych kwotach, stanowią prawdziwe zaoszczędzenia.

Powyżéj 800 zł. były tylko 2 wkładki, z których wyższa wynosi 880 zł.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi 6%. Termina wypowiedzenia w dotychczasowych postanowieniach byłyby za krótkie, gdyby kwoty lokowane i ilość ich się zwiększyła.

Dług Towarzystwa stanowi tylko jedna pozycya z kwotą 250 zł., pochodząca z większej sumy 2.500 zł., pożyczonéj w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń na weksel za opłatą 5%.

Z zobowiązań swoich Towarzystwo wywiązuje się punktualnie, a w ciągu dwóch lat, podczas których nastąpiła w interesach Towarzystwa zupełna stagnacya, spłaciło Towarzystwo długi w sumie 7.639 zł., nie zaciągając natomiast nowych pożyczek.

Obecnie atoli, gdy stosunki uregulowane zostały, chcąc interesa pożyczkowe rozwinąć i wymaganiom członków zadość uczynić, Towarzystwo postarać się musi o kredyta u instytucyj większych, na co zresztą Towarzystwo to w zupełności zasługuje pod obecnym zarządem i w obec przeprowadzonéj całkowicie reorganizacyi.

Stopa procentowa od pożyczek udzielanych członkom wynosi 9%. Odsetki pobiera Towarzystwo z góry do następnej raty; w razie zwłoki nadto 3% prowizyi.

Procenta zaległe wstawione do bilansu za rok 1886. wynosiły 68 zł. 90 ct., czyli 0·4% kapitału wypożyczonego.

Pożyczki w sumie 15.574 zł. składają się z 300 pozycyi w kwotach od 25—300 zł. na skrypta i weksle, spłacalne w $2^1/_2$ latach. Weksle przeważnie ciągnione, utrzymywane są w porządku, — zadawnionych weksli nie ma, niektóre jednakże co do daty płatności nie wypełnione. Skrypta dłużne jakkolwiek dobre pod względem formy co do treści, pod względem atoli podpisów świadków muszą być uporządkowane.

Pożyczki udziela na wspólnych posiedzeniach Rada nadzorcza wraz z Dyrekcyą. Zalecono rozdział i przestrzeganie zakresu działania, tudzież kompetencyi obu tych władz.

Pożyczki udzielane bywają bardzo oględnie i w drobnych przeważnie kwotach, to też wszystkie dostatecznie są zabezpieczone, a pozycyi wątpliwych nie ma.

Zaskarżonych pozycyi ogółem jest tylko 6 z kwotą 496 zł.

Koszta administracyi wynosiły w roku 1886. kwotę 493 zł. 54 ct.

Skład Dyrekcyi obecnie jest pomyślny, a członkowie jej dobrą wiarą i najlepszemi chęciami ożywieni, dają rękojmię rychłego i pomyślnego rozwoju Towarzystwa.

Ruch stowarzyszeń.

Akredytacya Towarzystw w Banku krajowym na r. 1888. Na posiedzeniu cenzorów z dnia 10. stycznia b. r. uchwalono listę kredytową dla stowarzyszeń zaliczkowych i gospodarczych na rok 1888, według której zostało akredytowanych w kredycie bezpośrednim 53 stowarzyszeń zaliczkowych na kwotę 464.000 zł, a 5 stowarzyszeń innych kategoryi na 36.000 zł., czyli razem 58 stowarzyszeń na ogólną kwotę 500.000 zł. W kredycie na skrypta jest akredytowanych 19 Towarzystw na kwotę 45.400 zł.

Z 58 Towarzystw akredytowanych w kredycie bezpośrednim, nie należy 10 Towarzystw do Związku stowarzyszeń, wskutek czego uchwalił Bank krajowy równocześnie z zawiadomieniem o akredytacyi wezwać je, aby w ciągu roku bieżącego do Związku przystąpiły, a tym sposobem poddały się kontroli, którą Bank w porozumieniu ze Związkiem stowarzyszeń, za pomocą peryodycznych lustracyi wykonuje.

Oprócz powyżej przyznanych kredytów udziela Bank krajowy dalsze kredyta stowarzyszeniom, na podstawie zwykłego eskontu weksli, które podlegają cenzurze.

Stopa procentowa w Banku krajowym została od dnia 15. b. m. zniżoną o $^1/_2$% i wynosi obecnie od kredytu niecenzuralnego 5%, a od kredytu cenzuralnego 6%.

Bank krajowy otrzymał od c. k. Ministerstwa zezwolenie na wydawanie książeczek oszczędności i w tym kierunku został już statut Banku uchwałą Sejmu zmieniony.

Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu i w tym roku było pierwsze, które ogłosiło swój bilans i zamknięcie rachunków za rok ubiegły, a na dniu 15. stycznia

b. r odbyło Walne Zgromadzenie. Z czystego zysku wykazanego w kwocie 3.145 zł. 16 ct., wyznaczono 7% dywidendy od udziałów, a między innemi dotacyami 50 zł. dla tamtejszéj szkoły przemysłowéj.

Należytość bezpośrednia. W myśl ustawy z dnia 21. maja 1873. Dz. p. p. nr. 87. mają opłacić Towarzystwa zaliczkowe w miesiącu styczniu należytość bezpośrednią od wpłaconych i wypłaconych udziałów, tudzież od procentów, od wkładek oszczędności za II. półrocze roku ubiegłego. W tym celu należy przedłożyć do 15. stycznia wykazy półroczne dla władz skarbowych i opłacić przypadającą należytość, a mianowicie: *a)* za wpłacone w II. półroczu 1887. udziały, *b)* za wypłacone w tym czasie udziały, a ewentualnie jeżeli w tym półroczu wypłacono jeszcze dywidendę, także *c)* za wypłaconą lub dopisaną dywidendę, od których to pozycyi przypada należytość stemplowa według skali I. — dalej za wypłacone i dopisane odsetki od władek oszczędności, (a zatem z wyłączeniem odsetek od długów na rzecz Towarzystwa zaciąganych, zwrotnych procentów od pożyczek członkom udzielonych, stornów i t. p.), od któréj to kwoty, zaokrąglonéj w ten sposób, iżby przez 20 była podzieloną, należy się 2%.

Według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 7. maja 1875. l. 836, termin zapłacenia tych należytości został posunięty po 31. stycznia, jednak rozporządzenie to dotyczy tylko należytości 2-procentowéj, a zatém należytość stemplową należy do 15. stycznia zapłacić.

Ponieważ niektóre Towarzystwa zaniedbują przedkładania tych wykazów i opłaty téj należytości, przeto przypominamy, że władze mogą zniewolić zarząd do przedłożenia tych wykazów, nakładając karę pieniężną, zaś w razie spóźnienia opłaty po za termin, zastósowują §. 79. ustawy z dnia 9. lutego 1850., na mocy którego wymierzają karę w wysokości trzykrotnej należytości.

W prawdzie w nr. 19. naszego pisma z r. ub. donosiliśmy, że na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa finansów z dnia 3. maja 1887. l. 10 999 został termin co do spłaty należytości bezpośredniej w ten sposób uregulowany, iż mają one być opłacane raz do roku po odbytem Walnem Zgromadzeniu, a najpóźniéj do końca lipca każdego roku, jednak zmiana ta dotyczy tylko należytości 2-procentowej, a powtóre zaszła w tym wypadku taka anomalia z powyższem rozporządzeniem, że takowe zdaje się nie zostało udzielone władzom skarbowym wszystkich krajów koronnych, bo znany nam jest wypadek, że władza skarbowa w Czechach odpowiedziała jednemu z tamtejszych Towarzystw, iż nie wiadomo jéj nic o takiem rozporządzeniu, podczas gdy w Niższej Austryi rozporządzenie to jest powszechnie wiadome.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1887.

1. Drohobycz. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki w r. 1887. pobrane 5.202·13, odsetki na rok następny wypłacone 96·55, odsetki za rok ubiegły należne 2.189·21, z rachunku lokacyi 89·56; razem 7.577·45. Straty: odsetki na rok następny pobrane 1.495·56, koszta urządzenia 56·05, koszta administracyi 2.880·68, czysty zysk 3.145·16; razem 7.577·45. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 2.053·65, pożyczki na skrypta i weksle 116.476·30, pożyczki na zastawy 9.252·15, odsetki naprzód zapłacone 96·55, odsetki zaległe 2.189·21, nieruchomości 5.659·49, urządzenie 504·45, administracya 120·—, zaliczki procesowe 487·92, lokacye 1.325·40; razem 138.165·12. Stan bierny: udziały 27.925·45, wkładki oszczędności 94.328·72, wierzytelności 6.400·—, odsetki naprzód pobrane 1.495·56, fundusz rezerwowy 4.664·06, administracya 72·—, rezerwa procesowa 77·88, Bank krajowy 56·29, czysty zysk 3.145·16; razem 138.165·12. Ilość członków 859. Ogólny obrót kasowy 908.936·18.

2. Krynica. Stowarzyszenia pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta uzyskane 2.835·03, procenta zaległe 535·41, procenta naprzód zapłacone 7·28; razem 3.377·72. Straty: procenta naprzód pobrane 1.222·87, koszta administracyi 1.011·30, 10% z użycia inwentarza 24·54, czysty zysk 1.119·01; razem 3.377·72. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki udzielone 41.743·53, procenta naprzód zapłacone 7·28, procenta zaległe 535·41, inwentarz po strąceniu 10% 220·94, zaliczki procesowe 119·72, rachunek różnych 516·90, gotówka 480·20; razem 43.623·98. Stan bierny: udziały 10.877·53, fundusz rezerwowy 222·19, wkładki oszczędności 27.682·38, wierzyciele 2.500·—, procenta naprzód pobrane 1.222·87, czysty zysk 1.119·01; razem 43.623·98.

3. Głogów. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 1.586·24. Straty: z rachunku kosztów ruchomości 18·—, z rachunku kosztów administracyi i podatków 421·52, czysty zysk 1.146·72; razem 1.586·24. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 44.890·77, koszta ruchomości 135·—, lokacya 1.030·—, gotówka 774·98; razem 46.830·75. Stan bierny: udziały 9.010·61, wkładki oszczędności 33.688·42, wierzytelności 1.700·—, odsetki naprzód pobrane 510·—, fundusz rezerwowy 775·—, czysty zysk 1.146·72; razem 46.830·75. Obrót kasowy 130.178·08.

4. Drohobycz. Towarzystwo oszczędności i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: zysk przeniesiony z r. 1886. 650·19, odsetki i prowizye uzy-

skane 17.660·99, kupony od efektów kaucyjnych 500·—. prowizya z Banku austro węgierskiego 106·76, wpływy z wątpliwych należytości 12·—; razem 18.929.94. Straty: koszta administracyi 4.533·44, odsetki zapłacone i skapitalizowane 7.191·24, odpisanie należytości wątpliwych 226·37, odpisanie z inwentarza 80·—, odpisanie z efektów kaucyjnych w Banku 35·—, czysty zysk 6.845·89; razem 18.929·94. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 3.638·38, pożyczki udzielone 187.547·11, koszta procesowe 131·96, efekta funduszu rezerwowego 15.153·74, efekta kaucyjne 1.100·—, kupony niezrealizowane od efektów 618·—, zaliczka na czynsz 135·—, inwentarz 400·—, odsetki naprzód zapłacone 12 68; razem 218 736·87. Stan bierny: udziały 38 398·90, fundusz rezerwowy 15.555·25, wkładki oszczędności 149.356·55, reeskont weksli 4.050·—, odsetki naprzód pobrane 3.430·28, kaucye urzędników 1.100·—, czysty zysk 6.845·89; razem 218 736·87.

5. Lwów. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 1.907 12. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 47·—, z rachunku kosztów administracyi i podatków 1.489·82, czysty zysk 370.30; razem 1.907·12. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 50.077·20, odsetki naprzód zapłacone 237·50, odsetki zaległe (zwłoki) 1.025·67, koszta ruchomości 423·—, koszta administracyi 216·—, zaliczki procesowe i notaryalne 97·48, lokacya 600·—, Bank krajowy 5.330 67, gotówka 127·89; razem 58.135·41. Stan bierny: udziały 6.335 20, wkładki na rachunek bieżący 15.405·39, długi zaciągnięte 34 012 83, odsetki naprzód pobrane 658 84, fundusz rezerwowy 703·37, zaliczki asekuracyjne 49 48, koszta administracyi 600·—, czysty zysk 370 30; razem 58.135·41. Ilość członków 890. Ogólny ruch kasowy 170.128·90.

6. Rzeszów. Towarzystwo kredytowe i oszczędności. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta uzyskane w r. 1887. po potrąceniu procentów zaległych z r. 1886 4.059 02, procenta zaległe za r. 1887. 18 94, procenta w r. 1886. na r. 1887. z góry uzyskane 592 72, procenta na r. 1888. z góry zapłacone 18 56; razem 4.689 24. Straty: procenta w r. 1886 za r. 1887. z góry zapłacone 61·65, procenta wypłacone w r. 1887. 2.031·17, procenta na r. 1888. z góry pobrane 476·27, koszta administracyi 942·43, czysty zysk 1.177·72; razem 4.689·24. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 997·26, wierzytelności 40.084·73, procenta zaległe 18·94, procenta z góry na r. 1888 zapłacone 18 56, zaliczki prawne 64 01; razem 41.183·50. Stan bierny: udziały 11.003 35, fundusz rezerwowy 732 29, wkładki oszczędności 22.709·87, reeskont weksli 5.094·—, procenta na r. 1888. z góry uzyskane 476·27, czysty zysk 1.177·72; razem 41.183·50. Ilość członków 393. Ogólny obrót kasowy 542.259·54.

Od administracyi.

Niniejszém upraszamy tych P. T. prenumeratorów którzy prenumeraty za rok bieżący nie zapłacili, ażeby należytość tę przesłali jak najspieszniéj pod adresem **Administracyi „Związku“**.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.*

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.